

WBO/Weidevogelwerkgroep Binnenveld Oost

Jaaroverzicht 2024

- ▶ Resultaten
- ▶ Berichten uit het veld
- ▶ WBO nieuws
- ▶ Interviews met:
Dirk Liefink
David van Laar
Jaap Gijsbertsen

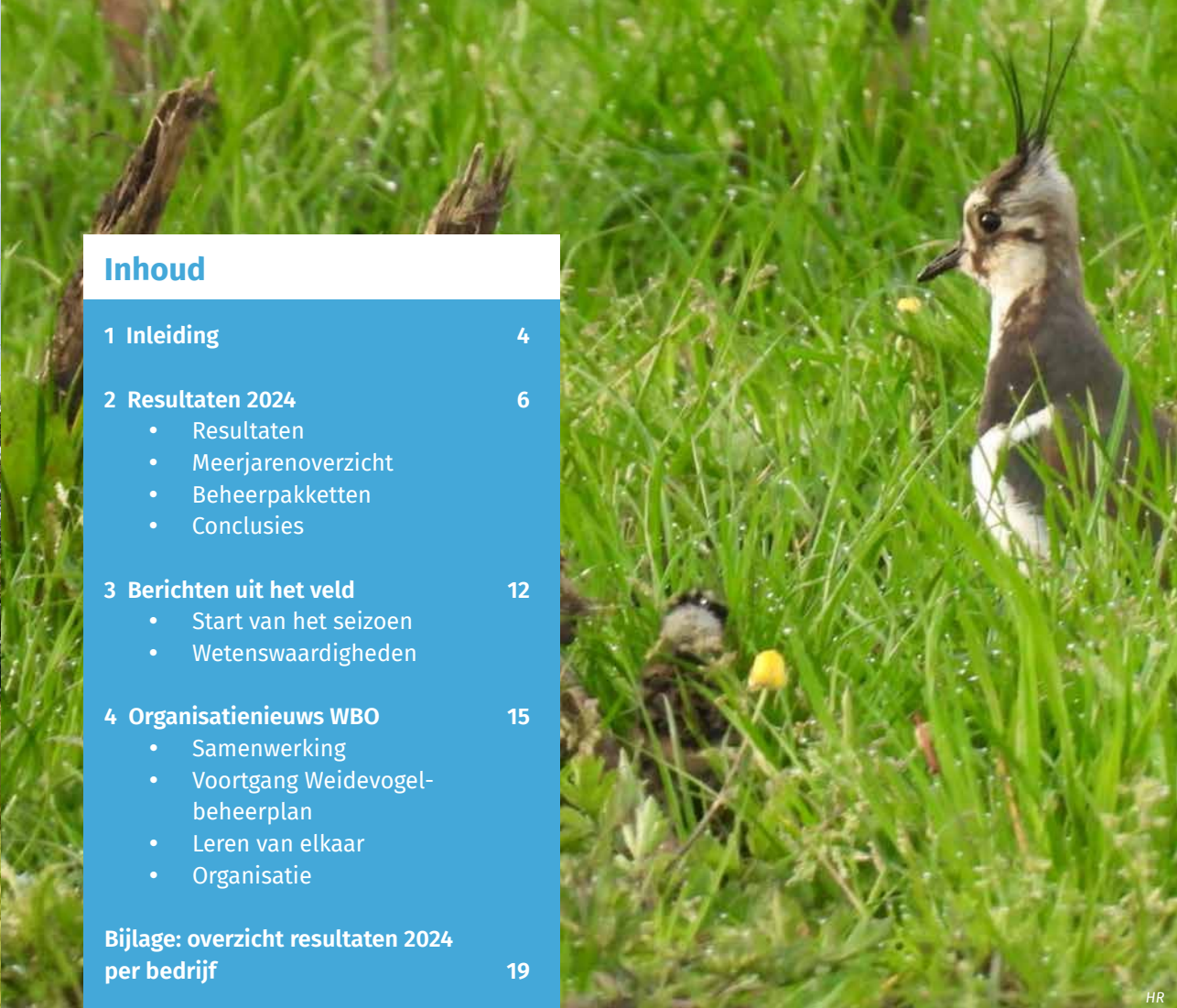

2024 in Vogelvlucht

- Aantal nesten 363: kievit 342, grutto 3, tureluur 12, scholekster 4, wulp 2
- Aantal nesten uit: 201, aantal nesten niet uit: 154, aantal nesten onbekend: 8
- Belangrijkste oorzaken nesten niet uit: predatie, werkzaamheden, verlaten
- 23 boeren met nesten
- 19 vrijwilligers actief
- Aantal beheercontracten voor weidevogels: 3
- 1e kievitsei WBO gebied: 8 maart

Inhoud

1 Inleiding	4
2 Resultaten 2024	6
• Resultaten • Meerjarenoverzicht • Beheerpakketten • Conclusies	
3 Berichten uit het veld	12
• Start van het seizoen • Wetenswaardigheden	
4 Organisatienieuws WBO	15
• Samenwerking • Voortgang Weidevogel-beheerplan • Leren van elkaar • Organisatie	
Bijlage: overzicht resultaten 2024 per bedrijf	19

Het Binnenveld

Foto cover: Grutto

Oppassen geblazen!

Sponsors WBO

Bakkerij ten Veen
"De echte warme bakker in het binnenveld"

Diverse soorten groot en klein brood
Gesorteerd gebak
Taarten
Belegde broodjes
Streekproducten

Dijkgraaf 24 ~ 6721 NK Bennekom ~ 0318-414451
Eikenlaan 5 ~ 6721 DM Bennekom ~ 0318-419407
www.bakkerijtenveen.nl

Melktap & Zuivelautomaat
DE HOGEESTEE

TAP HIER UW VERSE MELK VOOR €1 EURO PER LITER

FAM. D.W. VAN LAAR
HOGEESTEE 25
3811 VT ACHTERBERG

DIVERSE SOORTEN LUXE
KAAS VAN JONGE TOT
OUDE KAMEN EN 30+ KAAS
ADVOCaat
ONZE WERKT NATUUR
EN WIL WERKT MET KAAS

Colofon

Samenstelling: Rik Nagtegaal
Christ Elsten
Henk Folkerts

Vormgeving: DsignKamer, Amersfoort

Foto's: Rik Nagtegaal (RN)
Henk Folkerts (HF)
Christ Elsten (CE)
Jaap Gijsbertsen (JG)
Harm Roseboom (HR)

Contact

WBO
Christ Elsten
Breehoven 53
6721 SP Bennekom
06 15170001
christelsten@planet.nl
www.inhetbinnenveld.nl

Sponsors

ANV Het Binnenveld
Melkveehouder David van Laar
Bakkerij Ten Veen
Loonbedrijf VOF Van Haren
Loonbedrijf Jan Rauw & Zn. BV
Wageningen UR/Unifarm

Financiers

Gemeente Wageningen
Gemeente Ede

1 Inleiding

Als WBO beschermen wij vooral tijdens het broedseizoen de weidevogels in het Binnenveld. Maar die zijn natuurlijk het hele jaar door actief én continue in beweging tussen hun broed-, foerageer-, rust- en overwinteringsgebieden. De omstandigheden in al die leefgebieden, inclusief de routes die ze afleggen van en naar hun overwinteringsgebied, bepalen uiteindelijk of er een gezonde weidevogelpopulatie in stand blijft. Het onderzoeken van deze leefgebieden en trekroutes is dus belangrijk. Hiervoor komen steeds meer nieuwe technieken beschikbaar, zoals microchips en -zenders, GPS-tags, hoge resolutie radar- en satelliettechnologie en nieuwe technieken voor dataopslag en -verwerking. Dit draagt enorm bij aan een beter begrip van de vogelwereld. Vogelonderzoek gebeurt ook al decennialang door het aanbrengen van kleurringen aan de poten van weidevogels, waardoor ze op afstand te herkennen zijn. In dit Jaaroverzicht vindt u een interview met Jaap Gijsbertsen, al jarenlang actief in het ringen van vogels, onder andere in het Binnenveld.

In de rubriek 'Even voorstellen' beschrijven we, zoals ieder jaar, één van de vijf akker- en weidevogels waar wij ons op focussen. Deze keer hebben we gekozen voor de grutto, trekvogel bij uitstek. Voorts zijn interviews opgenomen met Dirk Liefink, tot aan zijn pensioen boswachter en sinds vorig jaar vrijwilliger bij WBO en met David van Laar, melkveehouder en enthousiast weidevogel-liefhebber.

2024 was een behoorlijk nat jaar. Vanaf oktober 2023 tot ver in 2024 viel er veel regen. Voor de boeren was dat lastig, omdat veldwerk en/of beweiding niet, of op ongunstige tijdstippen moest plaatsvinden. Het was niet alleen nat, maar ook koud toen de eerste kuikens uit het ei kropen. Bij kou zijn er minder insecten beschikbaar voor de kuikens. Heel nat en koud is dus niet per se positief voor weidevogels.

Op krachten komen na een nat en koud broedseizoen

De predatie bedroeg 27%. Weliswaar gunstiger dan in de jaren 2021 en 2022, maar eigenlijk toch te hoog. Algemeen wordt aangenomen dat de predatie niet hoger mag zijn dan ca. 20% om de populatie op peil te houden. Predatie is niet eenvoudig te begrijpen, het varieert van jaar tot jaar. Wat we wel weten, is dat een adequaat en continue wildbeheer echt kan helpen om predatie te beperken. Naast het veldwerk hebben we dit seizoen aandacht besteed aan onze interne organisatie en communicatie, het eerste kievitsei en de uitwisseling van ervaringen en wetenswaardigheden tijdens het seizoen. Zie hoofdstuk 3. Voorts hebben we bijgedragen aan de beleidsontwikkeling voor het Binnenveld,

samengewerkt met diverse organisaties, kennis ontwikkeld en activiteiten afgestemd met onze collega's van Weidevogelbeschermingsgroep Binnenveld-West (WBW). Zie hoofdstuk 4.

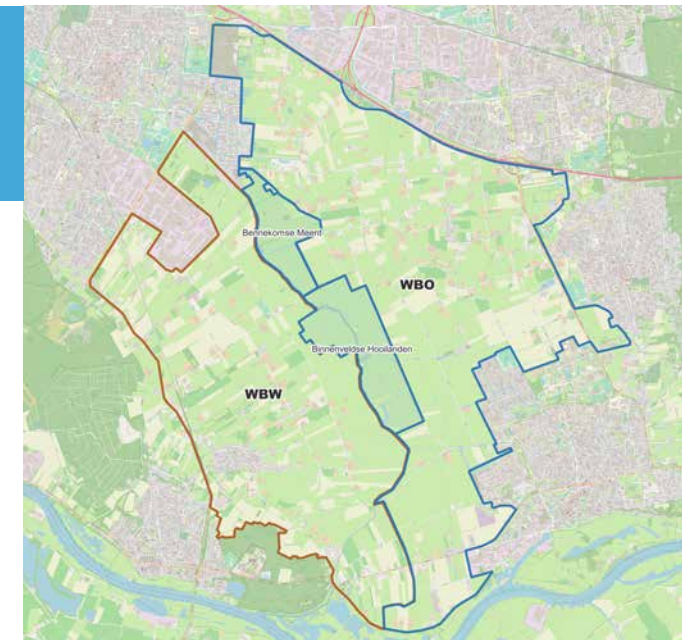
WBO richt zich op de akker- en weidevogels op boerenland. Ons werkgebied bevindt zich in het Binnenveld aan de oostkant van de Grift en maakt deel uit van de gemeenten Wageningen, Ede en een klein stukje Veenendaal. Er wordt ca. 1.000 ha daadwerkelijk bezocht, beschermd en beheerd. Doel: het samen met de boeren op peil houden en waar mogelijk laten toenemen van de akker- en weidevogelstand. We focussen hierbij op de big five: kievit, grutto, tureluur, wulp en scholekster. Ons werkgebied grenst aan het natuurgebied de Binnenveldse Hooilanden (incl. Bennekomse Meent) en het gebied ten westen van de Grift waar onze collega's van WBW actief zijn. Met beide werken we samen.

Werkgebied WBO en WBW met in het midden de Binnenveldse Hooilanden (Bron WBO)

Het fascinerende van (weide)vogels is dat ze door het jaar heen voortdurend 'pendelen' tussen verschillende leefgebieden. In iedere fase is hun gedrag weer anders. Zo valt er bijvoorbeeld ook in het najaar veel te genieten van de weidevogels. Ze vormen grotere groepen, rusten uit van de inspanningen van het broedseizoen, sterken aan in foerageergebieden en bereiden zich voor op de trek naar hun overwinteringsgebied. Het besef dat kennis, inspanning

en samenwerking nodig zijn voor al die leefgebieden door diverse betrokkenen, is inmiddels stevig verankerd in de weidevogelbescherming. Zowel lokaal, landelijk als internationaal. Het is goed te weten dat we als WBO onderdeel zijn van een groter geheel. En dat goede resultaten in het broedseizoen zeer belangrijk zijn voor het op peil houden van de weidevogelpopulatie in de rest van het jaar. Daarom ook dit jaar weer heel veel dank aan alle boeren, loonwerkers, vrijwilligers, gemeenten, ANV, sponsors, BoerenNatuur en alle andere betrokkenen voor het enthousiasme, de inzet en de medewerking het afgelopen jaar. Veel lees- en kijkplezier met dit Jaaroverzicht 2024 gewenst!

WBO, december 2024

2 Resultaten

De werkzaamheden van WBO richten zich op twee hoofdthema's: het vinden en beschermen van nesten en het realiseren van kuikenland. Het vinden van nesten is belangrijk, zodat boeren hier bij hun werkzaamheden rekening mee kunnen houden. Op basis van deze aantallen nesten krijgen boeren ook een vergoeding van de betreffende gemeente. Daarnaast houden we met nesttellingen een vinger aan de pols als het gaat om de populatieontwikkeling van weidevogels in het werkgebied en houden we zicht op de oorzaken van nestverlies.

Het is soms hard werken voor de vrijwilligers (hier Volkert de Graaf, links) én de boeren en loonwerkers (rechts).

2.1 WBO resultaten 2024

In 2024 zijn er in totaal 363 nesten gevonden (2023: 297). Ook dit jaar had de kievit de meeste nesten 342 (2023: 274) gevolgd door tureluur met 12 (in 2023: 8), scholekster met 4 (in 2023: 5), grutto met 3 (in 2023: 2) en de wulp met 2 (2023: 8). Ten opzichte van vorig jaar is het aantal nesten bij de kievit gestegen en bij de wulp significant gedaald. Gemiddeld kwam er iets meer dan de helft (57%) van de bekende legsels uit. Teleurstellend omdat je het liefst op meer dan 70% uitkomt. De meeste verliezen kwamen door predatie (27%) en het aantal verlaten nesten door overlast en verstoring (6%). Slechts 3% ging verloren door landbouwwerkzaamheden.

	Totaal	Bekend	Uit	Niet uit	% Uit
Kievit	342	337	189	148	56
Grutto	3	3	3	0	100
Tureluur	12	10	9	1	90
Scholekster	4	3	0	3	0
Wulp	2	2	0	2	0
Totaal	363	355	201	154	
% van bekend resultaat			57%	43%	

Overzicht aantal gevonden nesten in 2024

Bron: Boerenlandvogelmonitor

	Totaal	Predatie	Werkzaamheden	Verlaten	Overig	Onbekend
Kievit	148	95	11	23	7	12
Grutto	0	0	0	0	0	0
Tureluur	1	1	0	0	0	0
Scholekster	3	1	1	0	0	1
Wulp	2	2	0	0	0	0
Totaal	154	99	12	23	7	13
% van bekend resultaat		64%	8%	15%	5%	8%

Oorzaken van niet uitgekomen nesten

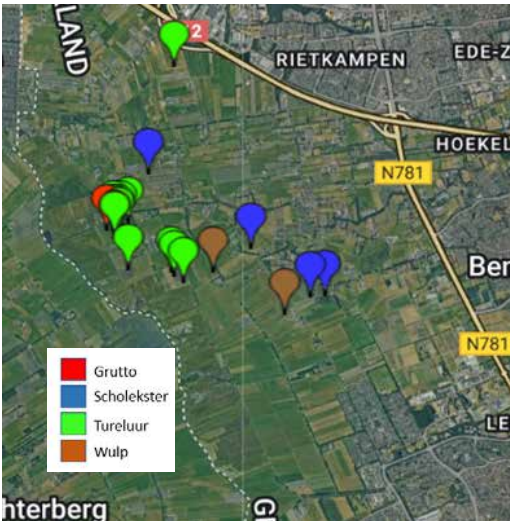
Bron: Boerenlandvogelmonitor

Wederom zijn er in het zoekgebied van de WBO een aantal gebieden/percelen aan te wijzen waar een hoge dichtheid van kievitsnesten aangetroffen wordt. Van deze zogenaamde hotspots bevinden zich er vier in het noorden (Willemsen, Braafhart, Boon en Bos), drie in het midden (Van Ginkel, Van Laar en van der Pol) van het Binnenveld en twee (Bornsesteeg en Dijkgraaf) op de proefvelden van de WUR. Bescherming tegen met name de vos door een groot vossenraster rond de percelen van David van Laar aan de Werftweg bleek uitstekend te helpen: 33 gevonden kievitsnesten waarvan 26 uit, ofwel 79% broedsucces.

De twee wulpennesten bevonden zich langs de Slagsteeg en Rijnsteeg en niet in het zuiden van het Binnenveld. Grutto en tureluur kozen als nestplek weer de percelen waar de hotspots van de kievitsnesten lagen. De nesten van de scholekster lagen verspreid over het zoekgebied van de WBO.

Resultaten Weidevogelbeschermingsgroep Binnenveld West (WBW)

Aan de overzijde van de Grift worden weidevogelnesten beschermd door vrijwilligers van de WBW. De aantallen gevonden nesten: kievit: 102, grutto: 4, tureluur: 5, scholekster: 3 en wulp: 3

Bron: Boerenlandvogelmonitor

Dirk Liefink

Foto's met herten en jonge vosjes aan de muur, een oude kalender van Rien Poortvliet, koffiemokken met vogelafbeeldingen en kippen in de tuin. Hier wonen duidelijk natuurliefhebbers. We zijn te gast bij Dirk en Riekje Liefink. Doel: kennismaken met Dirk, sinds vorig jaar vrijwilliger bij WBO.

Boswachter

Dirk is geboren in Bennekom aan de Bovenbuurtweg en van jongs af aan al vogelliefhebber. Achter zijn ouderlijk huis zocht hij al op jonge leeftijd kievitseieren. Na zijn middelbare school en militaire diensttijd heeft hij de Praktijkschool Bosbouw (IPC) in Schaarsbergen gevolgd. Na een baan bij de gemeente Ede in het Landschapsbeheer, werd hij boswachter bij Vereniging Natuurmonumenten, met als kerntaken Toezicht en Faunabeheer. Zijn werkgebied was Planken Wambuis. Dit heeft hij, tot zijn vroegpensioen vorig jaar, 33 jaar gedaan. Daarnaast is hij ook vrijwilliger bij de Airborne Herdenkingen. Iets wat hem zeer aan het hart gaat. Dirk: "herdenken is ook doorgeven"

Observeren

Hoe kwam je bij WBO terecht? Dirk: "Ik kende het Binnenveld van vroeger en kwam er al vaak met mijn vader en zussen. Een oproep voor

vrijwilligers bij WBO kwam ik tegen in het Bennekoms krantje en toen was het contact snel gelegd. Ik bescherm de nesten samen met Ardy en Chris in deelgebied Zuid". Wat vind je het leukst in je werk als weidevogelbeschermer? Dirk: "Het observeren van de vogels in het veld. Dat vind ik nog mooier dan het vinden en markeren van de nesten zelf. Daarnaast geniet ik ervan om door het hele WBO-gebied te fietsen en te kijken wat er allemaal leeft en gebeurt. De natuur en de vogelwereld veranderen voortdurend en het is boeiend dat te volgen. Daar leer je van".

"Het observeren van weidevogels vind ik het mooist"

Eerste indrukken

Je loopt nu een jaar mee. Wat zijn je eerste indrukken? Dirk: "De WBO is een bevlogen club mensen van verschillende pluimage. Dat vind ik mooi. Verder valt me, nog meer dan vroeger, op hoe veelzijdig het Binnenveld is met onder andere de grote verscheidenheid aan vogels. Wat ik jammer vind is de afname van het areaal en de openheid van het landschap. Dat is niet goed voor de weidevogels"

Belangrijk

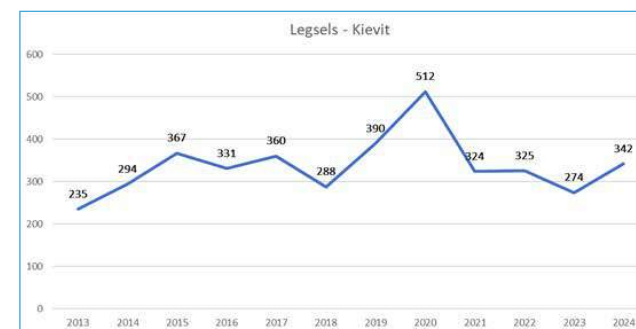
Wat vind je belangrijk voor het behoud van de weidevogels in het Binnenveld? Dirk "Rust in het veld, een goede samenwerking tussen vrijwilligers en boeren en tot slot een weidevogelvriendelijk beleid door de gemeenten". Het is intussen bijna lunchtijd en de kippen beginnen zich te roeren. We nemen afscheid en lopen nog een rondje door de moestuin, waar Dirk trots zijn kievitsbonen laat zien. Ze zijn rijp om te worden geplukt.

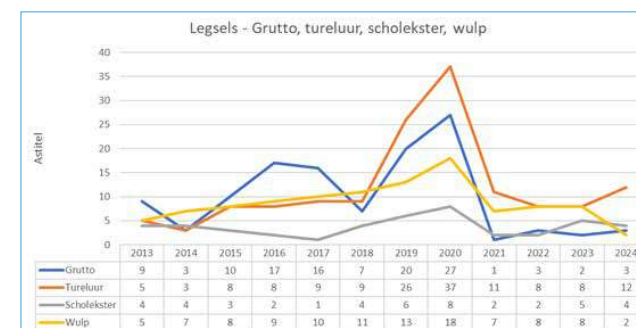
Haan van huize Liefink

2.2 Meerjarenoverzicht WBO

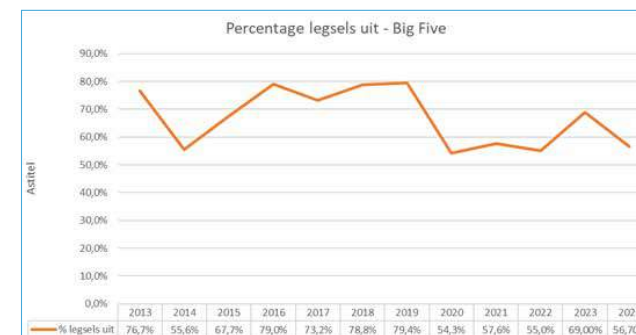
Het aantal legsels van de kievit schommelde tussen 2013 en 2024 tussen de 235 en 512. De jaren 2019 en 2020 waren topjaren qua aantallen. Daar steken de overige jaren tegen af, tot je je realiseert dat 2020 het jaar is dat de Binnenveldse Hooilanden apart worden geïnventariseerd. Het werkgebied van WBO is dus een stuk kleiner geworden, maar gelukkig zitten we met 342 nesten weer boven de aantallen van de afgelopen drie jaar. Dat komt onder andere door de focus op de hotspots en het afsluiten van weidevogel beheercontracten door enkele melkveehouders. We hopen dat we deze trend de komende jaren kunnen vasthouden.

Het aantal nesten van de kievit schommelt al jaren tussen ca. 300 tot 400.

Ontwikkeling van het aantal nesten van grutto, tureluur, scholekster en wulp tussen 2013 en 2024.

Het uitkomstpercentage schommelt al jaren tussen de 50% en 80%, maar is de laatste jaren aan de lage kant.

Bron: Boerenlandvogelmonitor

Het Binnenveld bij de Veensteeg

2.3 Beheerpakketten

Voor extra bescherming van legfels en vooral ook om kuikens een goede kans te geven op te groeien en groot te worden in het Binnenveld kunnen boeren zogenaamde beheerpakketten afsluiten. Bijvoorbeeld (al dan niet in combinatie): vroeg onderwerken vanggewas, akker-randen (kruidenrijk, 6 meter breed), plas dras, uitstellen bewerken maisland, rustperiodes toepassen, toepassen ruige mest, botanische randen van 2 meter breed langs de sloot etc. Boeren kunnen hier-voor met BoerenNatuur Veluwe beheerpakketten voor weidevogels afsluiten. In 2024 is dat door drie boeren gedaan. Die ontvangen een

vergoeding voor het juist wel of juist niet uitvoeren van landwerkzaamheden. Nu is dat een onkosten-vergoeding (vanwege extra werkzaamheden en/of een vergoeding voor het mislo-pen van gewasproductie). De stille wens is dat er in de komende jaren meer geld voor het ANLb beschikbaar komt. Hiermee kan dan nog meer beheer uitgezet wor-den en mogelijk ook een betere vergoeding voor de agrariër.

2.4 Conclusies

De WBO resultaten in 2024 kunnen als volgt worden samengevat:

- Het aantal gevonden nesten was met 363 hoger dan voorgaande jaren. Mede veroorzaakt doordat veel van de eerste legfels verloren gingen en de kieviten overgingen tot een tweede legfel.
- Het uitkomstpercentage was 57%. Lager dan vorig jaar, maar gelijk aan 2020 – 2022.
- De predatie was met 27% weer hoger dan vorig jaar, maar lager dan in 2020 – 2022.
- Wulp en scholekster stelden dit jaar teleur.
- Het vossenraster bewees opnieuw zijn effectiviteit tegen predatie van nesten.

Wat betreft het nestelen en broeden is het WBO gebied voor scholekster en wulp vrijwel net zo belangrijk als de Binnenveldse Hooilanden. De grutto geeft de voorkeur aan de Binnenveldse Hooilanden. De tureluur is hier ook veel te vinden, maar houdt ook op het boerenland goed stand, mede omdat ze in de buurt van kieviten nestelen. De kievit geeft de voorkeur aan WBO en WBW gebied.

Even voorstellen:

De grutto

De grutto is één van onze meest bewonderde, beschreven maar ook bedreigde weidevogels. In 2015 met recht gekozen tot Nationale Vogel van Nederland. De grutto is een steltloper van 40 tot 44 cm met lange rechte snavel, lange poten en een lange nek. Kleur in de zomer: oranjebruine kop, nek en borst, oranje snavel en grijsbruin gevlekte vleugels. De flanken en de buik zijn gevlekt.

Gruttokuikens

In de wereld komen vier soorten grutto's voor be-horend tot het geslacht Limosa: De grutto, de Rosse grutto, de rode grutto en de marmegrutto (Plantema en Kant). Het zijn echte langeaf-stand vliegers. Zo vloog een Rosse grutto in één week van Alaska naar Nieuw Zeeland, een afstand van 15.000 kilo-meter ofwel ruim 2000 km per dag! Tot nu toe de langste non – stop vlucht die ooit bij een vogel is gemeten (Beintema). De meeste West Europese grutto's (dus ook die uit Nederland) vertrekken na het broedseizoen via Portugal naar West Afrika.

Nederland is extreem belangrijk voor de grut-to. Ruim 80% van de West Europese populatie

broedt in Nederland. Vijftig jaar geleden waren er nog ca. 120.000. Dat aantal is dramatisch teruggelopen naar ca. 30.000 nu. Gelukkig zijn er momenteel enkele kansrijke initiatieven om de grutto te redden. Zoals het Aanvalsplan Grutto. Een initiatief om ca. 35 gebieden te creëren in Nederland waar de grutto in alle rust jongen kan grootbrengen. Ook de Europese Commis-sie zet vol in op versterking van de weidevo-gelstand in Nederland door aanscherping van het beleid en extra financiële middelen voor Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer.

In het Binnenveld komen de meeste grutto's voor in natuurgebied de Binnenveldse Hooi-landen. Gemiddeld over de laatste jaren ca. 18 paartjes. Hier worden alleen tellingen gedaan om de territoria te berekenen. Op het boeren-land waar WBO en WBW actief zijn broeden ge-middeld nog ca. 6 paartjes. En dan te bedenken dat in de zestiger jaren van de vorige eeuw, landelijk de hoogste gruttodichtheden juist werden gerealiseerd in het Binnenveld! Reden temeer om hard te blijven werken aan het in stand houden van de grutto in ons werkgebied, zodat we ook hier nog lang kunnen genieten van onze Nationale Vogel.

[Bronnen: Grutto (Plantema en Kant), Zakgids Vogels van Neder-land en België, De grutto (Beintema), Agrarisch Natuurbeheer en weidevogels in het Binnenveld (ROM 3D)].

Sponsoren WBO

Volop beweging in het Binnenveld (vanaf de Veensteeg)

Vinddata 1e nesten WBO-gebied met tussen haakjes het bedrijf waar het nest werd gevonden

3.1 Start van het seizoen

Het vinden van het eerste kievitseï is meer dan een traditie. Het markeert de start van het seizoen, toont de betrokkenheid van lokale bestuurders bij het weidevogelbeheer en zorgt voor publiciteit. Dit draagt bij aan de zichtbaarheid en het enthousiasme voor weidevogels in het Binnenveld.

Op 8 maart werd het eerste kievitseï gevonden door Rik Nagtegaal en Harm Roseboom op een perceel van Jan van Ginkel aan de Kooiweg, gemeente Ede. Op 12 maart vond Henk van Paassen het eerste ei van de gemeente Wageningen op een perceel van David van Laar aan de Veensteeg. Het eerste kievitseï van Nederland werd gevonden door Wil Schotanus op 2 maart in Beuningen. In onderstaande tabel zijn de eerste gevonden nesten voor het WBO-gebied weergegeven.

	2024	2023	2022	2021
Kievit	8 maart (J. van Ginkel)	13 maart	14 maart	13 maart
Wulp	26 april (J. van Ginkel)	24 maart	21 maart	28 maart
Tureluur	7 april (D. van Laar)	2 april	12 april	08 april
Scholekster	8 mei (W.J. van de Pol)	25 april	02 juni	30 april
Grutto	6 mei (J. van Ginkel)	5 april	22 april	10 mei

Linker foto: v.l.n.r.: Harm Roseboom, Jan van Ginkel, Rik Nagtegaal en wethouder Jan Pieter van de Schans

Rechter foto: v.l.n.r.: Ton van Aerle, wethouder Erik Jan Bijleveld, Henk van Paassen, Joost Ruisch

3.2 Wetenswaardigheden

Het werkgebied van WBO is groot en ieder jaar beleven we weer van alles. Onderstaand enkele voorbeelden daarvan.

Nat, natter, natst

Het eerste halfjaar van 2024 is extreem nat verlopen: 570 mm tegen 363 normaal. Nog nooit verliep het zo nat als dit jaar. Op veel plekken was er wateroverlast. Door het overvloedige regenwater was de grondwaterstand zo hoog dat delen van percelen soms maandenlang onder water stonden. Zowel april als mei waren erg nat evenals januari en februari. Alleen maart en juni verliepen iets droger. Door de natheid konden boeren pas laat het veld op, waardoor de vogels wat meer tijd hadden om ongestoord hun legfels uit te broeden.

Deze hebben we even op het droge gezet

Gasten in het Binnenveld

Naast broedgebied wordt het Binnenveld door veel vogels gebruikt als tussenstop op hun doorreis van het overwinteringsgebied naar het broedgebied. Ook dit jaar leverde dat weer mooie en bijzondere waarnemingen op. Zo waren er op één avond de steppekiekendief, de steppekievit en de poelruiter te zien. Ook soorten als kwartelkoning, kleinste waterhoen en witwangstern werden gehoord en gezien. Voor het tweede jaar op rij is er een klutennest succesvol uitgekomen. Genoeg waar te nemen dus!

Poelruiter

Sponsors WBO

David van Laar

De koffie staat klaar als we op een zonnige oktobermiddag arriveren bij David en Marja van Laar. Ze hebben een melkveebedrijf aan de Hogesteeg in Achterberg met 70 melkkoeien en 40 stuks jongvee. Ook hebben ze een melktap en een zuivelautomaat in een mooi gebouwtje langs de weg waar consumenten dagverse melk en zuivelproducten kunnen kopen.

Weidevogelliefhebber

David beschermt al jarenlang met veel plezier weidevogels. Het betreft vooral kieviten en tureluurs die broeden op de percelen op de kruising van Werftweg en Veensteeg. De oppervlakte hiervan bedraagt ongeveer 3 hectare en bestaat deels uit mais en deels uit gras. Voor de bescherming heeft hij een Beheerovereenkomst gesloten met BoerenNatuur. Sinds een paar jaar wordt ook gewerkt met een vossenraster om predatie te voorkomen en dat werkt prima. David is tevreden over de samenwerking met Loonwerker Rauw en de vrijwilligers van WBO. Wel vraagt het continue overleg en afstemming en wederzijds begrip voor elkaars wensen en mogelijkheden. Landbouwgrond is geen natuurgebied. Dit jaar is ook ervaring opgedaan met het toepassen van een drone bij het opsporen van moeilijk vindbare nesten.

“Er is meer aandacht nodig voor predatie. De balans is zoek”

Collega's

Welke tips heeft David voor collega weidevogelboeren? David: “Sta open voor nieuwe technieken, zoals het vossenraster en het (beperkt en gericht) inzetten van een drone. Het is goed voor de vogels en de boer. Sluit een Beheerovereenkomst af. Daar leer je van, het geeft voldoening en het is financieel aantrekkelijk. En tot slot: zorg voor een zo open mogelijk landschap. Daar hebben de vogels baat bij”.

Toekomst

Wat zijn de belangrijkste bedreigingen voor de weidevogels in het Binnenveld? David: “In de eerste plaats predatie. De afgelopen jaren is het aantal ooievaars, buizerds en vossen fors toegenomen. Dat geldt ook voor ganzen. De balans is zoek. Er is gericht predatiebeleid nodig om de weidevogels te behouden. Ten tweede rust in het veld. Natuurlijk mag iedereen genieten van het Binnenveld, maar zeker tijdens het broedseizoen moeten we de weidevogels ook ontzien en hun rust gunnen”.

Kwaliteit

Tot slot vragen we waar hij het meest van geniet. David: “Dat is toch wanneer er zoveel mogelijk nesten uitkomen. Ik vind resultaten en kwaliteit leveren bij weidevogelbescherming belangrijk”. Die focus op kwaliteit hanteert David overigens niet alleen bij de weidevogels, maar voor zijn hele bedrijf. Dat blijkt ook als we op het eind van het gesprek nog even langs de melktap en zuivelautomaat lopen. Schoon, goed bereikbaar, overdekt én goed gevuld met lekkere zuivel. Die moet je geproefd hebben!

4 WBO Nieuws

4.1 Samenwerking

Samenwerking tussen de verschillende organisaties is de basis voor succesvol weidevogelbeheer. In het veld, maar ook aan de bestuurstafels, worden sinds 2021 gesprekken gevoerd in het kader van het gebiedsproces. WBO zet hierbij i.s.m. de ANV Het Binnenveld in op een robuust weidevogel beheer. Op dit moment wordt er in het Gebiedsnatuurplan handen en voeten gegeven aan dit weidevogelbeheer. Ook vindt er afstemming plaats met Mooi Binnenveld over de wederzijdse visies op het gebiedsproces.

De vrijwilligers van de WBO werken sinds 1992, alweer meer dan 32 jaar, nauw samen met boeren en loonwerkers aan behoud en bescherming van weidevogels in het Binnenveld. Dit gebeurde de afgelopen jaren via overleg, start- en slotbijeenkomsten en keukentafelgesprekken.

De Agrarische Natuur Vereniging Het Binnenveld (gestart in 2011) is een onmisbare partij in het Binnenveld. De ANV heeft zich naar gemeentelijke en provinciale overheid ontwikkeld tot initiërende en coördinerende partij voor akker- en weidevogels in het Binnenveld.

De Weidevogelbeschermingsgroep Binnenveld-West (WBW) is onze partner in het westelijk deel van het Binnenveld. De WBW zet zich in voor zowel weidevogels als ervogels (zwaluwen en uilen). Dit jaar is de samenwerking met WBW geïntensiveerd en ondersteunen WBO en WBW elkaar bij wederzijdse gebiedsplannen.

De Wildbeheereenheid De Vallei (WBE) wordt ingeschakeld bij predatieoverlast van kraaien en vossen. De kraaienjacht is sinds 2005 vrijgegeven, de vossenjacht sinds 2007. De goede inzet van de leden van de WBE heeft eraan bijgedragen dat we de predatie hebben kunnen beperken tot 27%. Weliswaar nog aan de hoge kant maar beter dan enkele jaren geleden.

Verder onderhoudt de WBO contacten met de vier WERV-gemeenten: Wageningen, Ede, Rhenen en Veenendaal. De wethouders van Wageningen en Ede werken graag mee aan de promotie van de weidevogelbescherming, onder andere door een persmoment/foto van de vondst van het eerste kievitse. De legselvergoedingen en de betaling van last-minute contracten in het kader van de weidevogelbescherming in het Binnenveld worden financieel mogelijk gemaakt door de gemeentelijke bijdragen en de ANLb-gelden (Agrarisch Natuur en Landschapsbeheer).

Tenslotte mag de samenwerking met BoerenNatuur Veluwe niet onvermeld blijven. Onder andere op het vlak van begeleiding en het afsluiten van Beheercontracten voor weidevogels.

Gezicht op Rhenen

Jaap Gijsbertsen

Een aantal keren per jaar kan het gebeuren, dat wandelaars Jaap Gijsbertsen zien bij een kievitsnest in het Binnenveld. Als onderzoeker is hij dan bezig met het ringen van weidevogels bij bijvoorbeeld Jan van Ginkel of David van Laar. Volwassen kieviten maar ook kuikens worden gevangen onder een klapnet, voorzichtig naar een tafeltje gebracht waar ze drie ringen om hun poten krijgen en eigenschappen als gewicht, vleugellengte, etc. worden gemeten. Jaap: "Er wordt voorzichtig gewerkt bij droog en warm weer om geen stress bij de vogels te veroorzaken." Hij werkt hierbij samen met Henk van der Jeugd, gespecialiseerd in analyse van data omtrent vogeltrek. Vrijwilligers van de WBO informeren hem wanneer eieren op het punt staan uit te komen.

Onderzoeker

Jaap studeerde bos- en natuurbeheer in Wageningen en is als onderzoeker en adviseur werkzaam bij Bureau Buitenwaard. Jaap: "Als puber was ik al bezig met het zoeken van kievitsnesten in het voorjaar en genoot van de talrijke vogels die ik al fietsend door het Binnenveld op weg naar school zag." Als professional geeft hij adviezen aan o.a. beleidsmakers over de uitvoering van o.a. de omgevingswet. Het ringen van de weidevogels doet hij er als hobby naast.

"Het ringen van vogels draagt bij aan onze kennis van weidevogel ecologie"

Belang

Waarom vindt hij het ringen van weidevogels belangrijk? Jaap: "Het draagt bij aan het overleven van de weidevogels. Het levert gegevens op over hoe oud ze worden, hoeveel kuikens ze groot brengen, of ze elke keer op dezelfde plaats broeden en waar ze naar toe gaan na het broedseizoen. Daarnaast geniet ik ervan om de vogels kort in mijn hand te mogen houden en ze van dichtbij te zien".

Jaar van de kievit

Wat was de aanleiding om de weidevogels te gaan ringen in het Binnenveld? Jaap: "Dat was het Jaar van de kievit in 2016, met o.a. aandacht voor de achteruitgang van het aantal kuikens. Om daar inzicht in te krijgen is begonnen met het ringen van kuikens. In 2017 is besloten hiermee door te gaan. Hierbij is de focus verlegd naar het ringen van de volwassen vogels. Sindsdien worden jaarlijks vogels geringd in het Binnenveld".

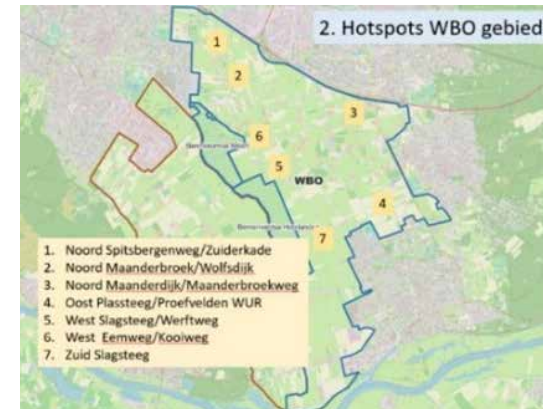
Toekomst

Jaap: "Nederland loopt voorop in het ontwikkelen van nieuwe technologie o.a. het werken met zeer kleine gps zenders, maar het ringen blijft waardevol en is goedkoop: Jaarlijks geven talrijke vogelliefhebbers gegevens, die ze aflezen aan de poten van de weidevogels door via BirdRing". Jaap: "Het is mooi dat we ook in het Binnenveld vogels kunnen ringen. Het is een uniek gebied met een grote diversiteit aan vogels en een goede samenwerking tussen verschillende organisaties. Daar moeten we zuinig op zijn".

4.2 Voortgang Weidevogelbeheerplan

In 2020 is het adviesrapport "Agrarische Natuurbeheer en weidevogels in het Binnenveld" uitgekomen. In dit rapport staan maatregelen, adviezen en acties genoemd om de weidevogelstand te handhaven of zelfs te laten toenemen.

De afgelopen jaren zijn we gestart met de realisatie van het plan. Zo hebben we de monitoring en rapportage aangepast, wordt meer aandacht besteed aan de bescherming van kuikens en is een overzicht gemaakt van de kerngebieden ('hotspots') met veel weidevogels.

Toch vinden we dat de realisatie van het plan nog onvoldoende voortvarend en praktisch wordt opgepakt door de diverse betrokkenen. Dat is jammer, want er is veel werk gestoken in de ontwikkeling van het plan en de weidevogelstand gaat nog steeds achteruit. Het is vijf voor twaalf. Daarom zijn de gemeente Ede, gemeente Wageningen en WBO in 2024 gesprekken gestart om de uitvoering van het Weidevogelplan te verbeteren en te versnellen.

4.3 Leren van elkaar. Demodag Biodiversiteit en techniek

Op donderdag 29 augustus hebben enkele WBO vrijwilligers de Demodag Biodiversiteit en Techniek bezocht in Leusden. Die vond plaats op landgoed De Boom en op naastgelegen percelen van een aantal agrariërs. Meer dan 50 organisaties waren aanwezig om te laten zien hoe zij bijdragen aan het realiseren van meer Biodiversiteit. De Demodag werd georganiseerd door BoerenNatuur Veluwe, BoerenNatuur Utrecht Oost en Cumela.

BoerenNatuur werkt hard aan een verdere versterking van het agrarisch natuur- en landschapsbeheer. Zij zetten daarbij in op een meer natuur inclusieve landbouw. Hiervoor komen meer nieuwe technieken en werkmethoden in beeld. Zoals drones voor het beschermen van weidevogels, optimalisatie van waterbeheer en bodemkwaliteit. Op al deze gebieden is de techniek volop in ontwikkeling. Samenwerking tussen boeren, loonwerkers, natuurorganisaties, waterschappen en andere organisaties is essentieel. Het was inspirerend om te zien dat niet alleen de gebruikelijke natuurorganisaties, maar ook veel bedrijven werken aan methoden en technieken om de biodiversiteit in het landelijk gebied te verhogen.

Meer dan 50 organisaties namen deel aan de Demodag Biodiversiteit en Techniek

4.4 WBO Organisatie

Koers WBO

In 2021 hebben we onze koers voor drie jaar vastgesteld: Focus op kievit, grutto, wulp, tureluur, scholekster. Versterken en vernieuwen van de vrijwilligersgroep. Bij het beheer meer van gebiedsniveau naar boer- en hotspotniveau werken. Versterken van de interne samenwerking en meer inzetten op samen leren en beleven. Deze koers zetten we ook de komende drie jaar door.

Kernteam

Voor de dagelijkse coördinatie van het WBO-werk is een kernteam gevormd. In 2024 bestond dit uit Christ Elsten (secretaris), Rik Nagtegaal (informatievoorziening) en Henk Folkerts (voorzitter). Het kernteam zoekt nog versterking op het gebied van promotie en PR.

Startbijeenkomst

Op 2 maart zijn we het weidevogelseizoen 2024 begonnen met een Startbijeenkomst in zorgboerderij de Hoge Born. Onderdeel was een inleiding van Dirk Jan Bleijerveld, veldcoördinator bij o.a. BoerenNatuur Veluwe (voorheen de Agrarische Collectieven) over de activiteiten van deze organisatie. BoerenNatuur speelt een belangrijke rol bij de financiering en uitvoering van het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb), waaronder de weidevogelbescherming. Een belangrijk instrument is het afsluiten van Beheerpakketten voor weidevogels met boeren. Zie ook hoofdstuk 2.3 van dit Jaaroverzicht.

Slotbijeenkomst

Op 12 oktober hebben we het seizoen afgesloten met een bijeenkomst bij Boerderij De Hooilanden. We hebben het seizoen geëvalueerd en de resultaten besproken. En Annette den Hollander van BoerenNatuur Gelderland hield een inspirerende en leerzame presentatie over het opgroeien van kuikens en het bevorderen van de overlevingskansen van kuikens.

Annette den Hollander over het overleven van kuikens

Vrijwilligers

In 2024 waren er 19 vrijwilligers actief bij de WBO, te weten: Bram Koudijs, Alan Koudijs, Ardy Rekers, Ceciel Linssen, Chris Bosch, Christ Elsten, Gert van de Ende, Tjitze Smit, Ton van Aerle, Harm Roseboom, Henk Folkerts, Henk van Paassen, Jan van Niejenhuis, Joost Ruisch, Nanne Galema, Rik Nagtegaal, Dorien Beijderwellen, Dirk Lieftink en Volkert de Graaf. We namen afscheid van Joost Ruisch en Ton van Aerle en heetten Dorien Beijderwellen welkom als nieuwe vrijwilliger.

Bijlage

Overzicht resultaten 2024 per bedrijf

Bedrijf	Kievit		Grutto		Tureluur		Scholekster		Wulp		Totaal	Onbekend
	Aantal	uit	Aantal	uit	Aantal	uit	Aantal	uit	Aantal	uit		
Adams J.W.	4	4									4	
Adams P.	3	3									3	
Boon R.	17	9									17	
Bos A.R.	31	24			1	1					32	1
Braafhart H.	22	14									22	
Budding S.	3	3									3	
Daniels S.	1	1									1	
Ginkel J.v. (Eemweg)	41	23	3	3	8	5					52	3
Ginkel J.v. (Veenst.)									1	0	1	
Groeneveld R.	2	2									2	
Heemsbergen E. van	1	1							1	0	2	
Janssen van Doorn	2	1									2	
Jochemsen E.C.	12	2					2	0			14	
Laar D. van	33	26			3	3					36	
Pol W.J. van de	23	11					1	0			24	4
Roekel EJ van	1	1									1	
Schothorst M.	1	1									1	
Steenbergen G.J. v.	1	1									1	
Stempvoort T. van	12	9									12	
Unifarm Plassteeg	37	15									37	
Unifarm Bornsest.	47	25					1	0			48	
Vlastuin C. van	7	4									7	
Willemsen J.	41	9									41	
Totaal	342	189	3	3	12	9	4	0	2	0	363	8

Bron: Boerenlandvogelmonitor

**Namens de weidevogels:
Bedankt voor de medewerking!**

